

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 499

van **KOEN VAN DEN HEUVEL**

datum: 20 februari 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Aziatische hoornaar - Bestrijding (2)

De Aziatische hoornaar is een invasieve exoot met een destructieve invloed op onze biodiversiteit. De Aziatische hoornaar voedt zich met wespen, libellen, zweefvliegen en voornamelijk ook onze belangrijke honingbijen. Bovendien gaat de verspreiding van de Aziatische hoornaar razendsnel. Volgens cijfers die me zijn bezorgd voor Klein-Brabant werd er in 2019 één nest gevonden en vernietigd, in 2020 twee nesten, in 2021 één nest en in 2022 dertien nesten. Meer dan de helft van de nesten werden opgespoord en gevonden door het vrijwillig spottersteam van de imkervereniging Klein-Brabant. Met de snelheid waarmee de Aziatische hoornaar zich verspreidt, schat de Klein-Brabantse imkervereniging in 2023 een toename naar 130 nesten in Klein-Brabant. Op Vlaams niveau was er ook de voorbije jaren al een enorme stijging van 242 nesten in 2021 naar 1190 nesten in 2022.

In het antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 230 van 29 november 2022 liet de minister weten haar administratie de opdracht te hebben gegeven om een structureel kader uit te werken voor de bestrijding van de Aziatische hoornaar, dit aan de hand van een beheersregeling. Uit het eindrapport van het Vlaams Bijeninstituut blijkt dat de verdelging van primaire nesten het meest effectief is naar budget en het risico op verspreiding. De lente komt eraan dus het wordt bijna tijd om deze primaire nesten te gaan opsporen en te bestrijden.

1. Hoever staat de administratie met de uitwerking van een structureel kader voor de bestrijding van de Aziatische hoornaar? Wanneer wordt verwacht de beheersregeling te kunnen afronden? Worden andere departementen betrokken bij de opmaak van de beheersregeling?
2. Hebben er sinds de voorstelling van het eindrapport eind november 2022 nog overlegmomenten plaatsgevonden met het Vlaams Bijeninstituut? Zo ja, wanneer?
3. Wat zal het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) als sectorale overheid bevoegd voor natuurbehoud doen inzake de bestrijding van de Aziatische hoornaar in eigen gebied?
4. Zijn er reeds contacten geweest tussen het Agentschap voor Natuur en Bos en het Departement Landbouw en Visserij en/of tussen beide bevoegde ministers omtrent een gezamenlijke aanpak van de Aziatische hoornaar? Wat is hieromtrent de huidige stand van zaken?

Een vraag over hetzelfde onderwerp werd gesteld aan de minister Demir (499) en Brouns (411)

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 499 van 20 februari 2023

van **KOEN VAN DEN HEUVEL**

1. Wat het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) betreft zit de ontwerpbeheerregeling in een laatste fase. De laatste details zullen worden uitgewerkt in samenspraak met het Departement Landbouw & Visserij (dL&V). Aansluitend kan de formele goedkeuringsprocedure opgestart worden, met advisering door de Minaraad en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij, goedkeuring door de betrokken ministers en ten slotte kennisname door de Vlaamse Regering. In het volledige traject was het dL&V betrokken evenals de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), de brandweer en de imkerijsector.

Vanaf 1 januari 2023 is het vroegere Vlaams Bijenteeltprogramma (VBP) ingepast in het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 (GLB). We spreken nu niet meer over VBP, maar over het Strategisch Plan Bijenteelt (SPB) dat integraal deel uitmaakt van het Vlaamse GLB Strategisch Plan 2023-2027. Dit SPB is gebaseerd op 5 interventies:

- a. technische bijstand voor bijenteeltorganisaties;
- b. bestrijding van vijanden en ziekten in de bijenteelt, in het bijzonder Varroa;
- c. acties om laboratoria te ondersteunen bij de analyse van producten van de bijenteelt;
- d. maatregelen voor herstel van het bijenbestand in de Unie;
- e. toegepast onderzoek.

De interventie 'Bestrijding van vijanden en ziekten in de bijenteelt, ...' biedt mogelijkheden tot projectfinanciering vanuit het SPB-budget. De projecten zullen bij voorkeur focussen op omkadering met rechtstreekse impact op de bescherming van de bijenkasten en bijenstanden: monitoring, tracking onderzoek (zendertjes), fysieke kastbescherming, selectieve vangvallen, ... Het SPB voorziet met Europese middelen en Vlaamse cofinanciering in de ondersteuning van de imkerij. Het is mogelijk om maatregelen die kaderen binnen de opsporing en verdelging van de Aziatische hoornaar op te nemen in de doelstellingen van de huidige campagne. In totaal is voor alle interventies binnen het SPB een budget van 422.679 euro per jaar opgenomen, waarvan 50% gefinancierd wordt met Europese middelen.

2. Neen, na de oplevering van het finale rapport was de opdracht met het Vlaams Bijeninstituut (VBI) afgelopen en is er geen formeel overleg meer geweest tussen het VBI en het ANB.

De bestrijding en verdelging van de Aziatische hoornaar op zich blijven de taak van het ANB. Hierbij kan het ANB zelf zijn prioriteiten leggen. Zonder onderscheid alle nesten opsporen en verdelgen is onrealistisch en onbetaalbaar. Een restfractie van moeilijk bereikbare nesten en nooit opgespoorde nesten zal er altijd zijn. Daarnaast blijft er steeds een influx vanuit andere Europese regio's waar amper bestreden wordt.

3. Het is altijd het standpunt van ANB geweest dat enkel bestrijding uitvoeren in de eigen terreinen een kerntaak is van het ANB. Hierbij is het belangrijk realistische beheerdoelen voor ogen te hebben. Uit voorgaande jaren kunnen we afleiden dat een gebiedsdekkende bestrijding van de soort niet het gewenste resultaat oplevert. Daarom wordt er overgeschakeld naar impactmitigatie, dit overeenkomstig met art. 19 van

Verordening (EU) 1143/2014 dat stelt dat de genomen beheersmaatregelen moeten worden gebaseerd op een kosten-batenanalyse en afgestemd op de specifieke omstandigheden van de lidstaat.

De opdracht van het DL&V inzake beheersing van de Aziatische hoornaar focust zich op zijn eigen doelgroep: de imkerij. Op basis hiervan wordt een strategie gekozen waarbij de aandacht vooral gaat naar de monitoring van de Aziatische hoornaar, de opleiding van de professionele verdelgers en bescherming van de bijenstanden. Het Praktijkcentrum Bijen (PC Bijen), als samenwerkingsplatform waarbij we alle relevante actoren uit de imkerij rond de tafel brengen, is een geschikt platform en het Strategisch Plan Bijenteelt is een uitstekend instrument om deze doelstellingen te realiseren. Kennis over de Aziatische hoornaar bij de professionele verdelger is essentieel. De professionele verdelger moet onderscheid kunnen maken tussen de Aziatische en de Europese hoornaar. Aangezien de Europese hoornaar dezelfde niche inneemt binnen het ecosysteem, vervult de Europese hoornaar een belangrijke rol als *competitor* van zijn Aziatische collega. Om deze reden moet zorg worden gedragen voor de Europese hoornaar. Bij gebrek aan kennis en bij het nemen van onvoldoende veiligheidsmaatregelen kunnen verdelgers niet alleen zichzelf maar ook anderen in gevaar brengen wanneer ze de nesten benaderen. De imkerij kan dan ook cursussen 'Bestrijding van de Aziatische hoornaar' organiseren voor professionele bestrijders.

4. Na het overmaken van de ontwerpbeheerregeling op 21/12/22 heeft het dL&V een aantal opmerkingen overgemaakt aan het ANB op 17/02/23. Deze zullen verder worden besproken op een overleg op 14/03/23 teneinde een finaal document te bekomen.

Reeds in 2019, op een moment dat de populatie Aziatische hoornaar in Vlaanderen nog beperkt was, werd door het ANB het proces voor de opmaak van een beheerregeling gestart. Voor de werkjaren 2021 en 2022 werd telkens gewerkt met een éénjarige ad-hoc-beheerregeling tussen het ANB binnen het beleidsdomein Omgeving en het DL&V. Via een gezamenlijke overheidsopdracht werd een coördinator op het veld aangesteld: het VBI. Momenteel ligt onder de bevoegdheid van mijn collega minister Demir een voorstel tot langdurige structurele beheerregeling op tafel: 'Beheerregeling Aziatische hoornaar (*Vespa velutina*) in Vlaanderen – (Ontwerp)'. Dit voorstel werd opgemaakt door het ANB en is aan het DL&V gecommuniceerd op 21 december 2022. De landbouwadministratie heeft de ontwerpbeheerregeling geanalyseerd en zijn insteek en opmerkingen bezorgd aan het ANB. Er is interdepartementaal overleg lopende over hoe de coördinatie en monitoring van de problematiek aangepakt moet worden en hoe dit gefinancierd moet worden. Gelet op zijn bevoegdheden is het aan het beleidsdomein Omgeving om dit overleg voor een duurzame beheerregeling te organiseren. Het dL&V pleit voor een eenvoudige beheerregeling die overzichtelijk en controleerbaar blijft, zowel voor de stakeholders als de betrokken administraties.